

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 950642/4

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערערת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד יאיר שיבר)

נגד

המשיב: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד עמוס צדיקה)

הנדון: קיזוז חובות הדדים שמועד פירעונם הגיע אל מול טענות כי יש בו מתן פרס למי שחיובו קודם ושהשתהה עד כה מלפורעו

החלטה

א. ביום ד' בסיוון התש"ף (27.5.2020) נתתי החלטה (להלן ההחלטה הראשונה) שבסיומה קבעתי והוריתי כדלהלן:

לא מצאתי בדברי המשיב הסבר לגופו של עניין מדוע לא נקבע כעת כהמלצת האקטואר כי כיום אין המערערת חייבת לו מאומה ואף הוא חייב לה, או לכל הפחות כי מרבית חובה אליו עבר ובטל מן העולם עם קיזוזו וממילא אין מקום לגבייתו בהוצאה לפועל.

נוכח האמור אני מורה כי חובה של המערערת למשיב יוקפא, וממילא לא ייעשו בענייניו עוד הליכי גבייה, אף כי לעת עתה אין אני מורה למשיב לסגור לגמרי את תיק ההוצאה לפועל ואין אני קובע קטגורית בפסק דין כי אכן חוב זה נמחק.

הצדדים יבהירו בתוך שלושים יום את עמדותיהם בנוגע לשאלה העניינית, לא בנימוקי פרוצדורה, אם יש לפסוק עתה בהתאם לדוח האקטואר כי המשיבה אינה חייבת למערער מאומה בשל חובה הקודם (נשוא הליכי ההוצאה לפועל) ואף הוא חייב לה כ-17,000 ש"ח, או כי חייבת המערערת למשיב את מלוא חובה המקורי (עם או ללא הריביות שנצברו בהוצאה לפועל, ולא נאריך עתה בעניין משמעותן ההלכתית – דבר שבו עסקנו בפסק דין אחר) או את חלקו.

ב. בהחלטה נוספת (להלן ההחלטה השנייה) שאותה נתתי בעניין אחר שבין הצדדים ביום י"ב בסיוון התש"ף (4.6.2020) קבעתי:

בהחלטה מכ"ב בשבט התש"ף (17.2.2020) הוריתי:

[...] לפיכך אני מורה ומבהיר כי כל צד המעוניין בכך יגיש לבית הדין פסיקתאות [...] בית הדין יבקש את תגובת הצד שכנגד אך ורק באשר לגופם של הנכסים האמורים לעבור מיד ליד על פי הפסיקתאות, וכדי למנוע מצב שבו יטען אחד הצדדים כי הפסיקתאות אינן תואמות את שנקבע [...]

לפניי עתה בקשת המערערת לחתימה על פסיקתא.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

המשיב ישיב לבקשה בתוך שבעה ימים בהתאם למתווה האמור:

באשר לגופם של הנכסים האמורים לעבור מיד ליד על פי הפסיקתאות, וכדי למנוע מצב שבו יטען אחד הצדדים כי הפסיקתאות אינן תואמות את שנקבע.

ג. המשיב לא הגיב להחלטה השנייה ובהתאם לכך ולאמור בה חתמתי על הפסיקתא המדוברת. ברם לאחרונה הגיעה לשולחן בית הדין תגובה שלפי הנאמר בפתיחתה עוסקת היא בהחלטה השנייה שמועד נקוב בה, אך לפי תוכנה עוסקת היא בראשונה.

לאיבהירות זו מצטרפת גם העובדה שגם בנוגע להחלטה הראשונה אין המשיב מגיב בנוגע לנקודה שעליה התבקש להגיב אלא מתפלמס עם גוף האמור בהחלטה. לעניינה של התפלמסות זו אבהיר קצרות כי אין בית דיננו ערכאת ערעור על החלטותיו שלו עצמו, אך גם לגופו של עניין אין צדק בטענות שבתגובה:

בהחלטה (הראשונה) הבהרנו באר היטב מתי יש מקום לטענות קיזוז ומתי יש לקבוע כי כל חוב ייגבה במועדו. העיקרון שהובהר אינו עומד בסתירה לטענות המשיב, אלא שהמשיב טוען לכאורה עובדתית כי בענייננו אכן מדובר בחובות שמועדיהם שונים ועל כן אין בעניינם מקום לקיזוז. ולא היא. כפי שהובהר בהחלטה חובה של המערערת לו אומנם קדום אך גם חובו לה הוא עתה לכאורה – היינו אלא אם תעלה טענה שיש בה ממש מדוע אין לאמץ עתה את דוח האקטואר – חוב שמועד פירעונו הגיע ומשכך אין מקום להימנע מקיזוזים.

טענת המשיב היא במשתמע כי לו פרעה המערערת את חובה במועדו אזי לא היה חוב זה מקוזז באותה שעה עם חובו לה שאותה שעה טרם נפסק, ומשכך סבור הוא כי קיזוז לעת הזו משמעו כי יצא חוטא נשכר.

לטענה זו אין מקום. קיזוז אינו שכר ואינו עונש, אין הוא אלא הדרך הסבירה וההגיונית לפירעון חובות הדדיים שלעת הזו מועד פירעונם של שניהם הגיע. הימנעות מקיזוז כזה אינה אלא בבחינת 'אפוכי מטרטא', נקמנות תמוהה ואולי אף ביטוי ל'התאהבות' בהליכים – הליכים משפטיים והליכי גבייה גם יחד – במקום פתרון היעיל והמהיר לטובת כל הצדדים, למעשה אותה התנהלות שמייחס המשיב למערערת (אף כי אפשר שבפרקים ובהיבטים אחרים של סכסוך בלתי נגמר זה יש צדק בטענתו זו).

חטא ההימנעות מפירעון בזמן אולי ראוי הוא שעושהו לא יצא נשכר, אך לכך נועדו הליכי אכיפה שונים, ריביות שאולי נצברו מעת פסיקת החוב הראשון (וכאמור בהחלטה הראשונה אין אנו עוסקים עתה בשאלת מעמדן ההלכתי של ריביות אלה), הוצאות משפט (ובכלל זה בנוגע לטענות המשיב על הוצאותיו בפתיחת תיק ההוצאה לפועל שאכן נפתח לכאורה בדין, כטענתו, בעת שבה אכן לא היה מקום לקיזוז) וכו' – יכול המשיב לטעון לאלה, אך עתה שני החובות בני פירעון הם ואין כל טעם שלא לקזזם. זאת בנוגע לתגובת המשיב.

ד. המערערת מצידה לא הגיבה כלל לגופו של עניין ובא כוחה פנה לבית הדין אך עתה באומר כי עתה נודע לו על תגובת המשיב ומבקש הוא אפוא ארכה (גם עקב אילוצים שפירט) כדי להגיב עליה עצמה. משום מה שכח אף הוא כי גם לולי תגובת המשיב היה עליו להגיב בהתאם להוראתי "הצדדים יבהירו בתוך שלושים יום את עמדותיהם".

סוף כל סוף, לו היה צד אחד מגיב כמבוקש והשני מתעלם או מגיב שלא ממין העניין היה מקום ליתן החלטה בהתאם לתגובה שממין העניין לבדה, אולם מששני הצדדים כאחד – וכבר רמזנו גם על אחריות שניהם להימשכות ההליכים – זה אינו מגיב וזה מגיב שלא ממין העניין, לא

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נותר לנו אלא להימנע לעת הזאת מהחלטה לגופו של עניין, ומי מהצדדים שנפגע מכך – על עצמו ילין, וליתן ארכה לתגובה נוספת.

ה. לפיכך אני מורה שוב כי הצדדים, שניהם – נדגיש שוב, יבהירו את עמדותיהם, כאמור בהחלטה הראשונה, וזאת בתוך ארבעה-עשר יום ממועד חתימת החלטתי זו, כפי שהוריתי בהחלטה הראשונה:

בנוגע לשאלה העניינית [...] אם יש לפסוק עתה בהתאם לדוח האקטואר כי המשיבה אינה חייבת למערער מאומה בשל חובה הקודם (נשוא הליכי ההוצאה לפועל) ואף הוא חייב לה כ-17,000 ש"ח, או כי חייבת המערערת למשיב את מלוא חובה המקורי (עם או ללא הריביות שנצברו בהוצאה לפועל).

ו. למען הסר ספק אוסיף ואומר כי אכן המשיב כלל בתגובתו גם אמירה מסוימת שיכולה הייתה להיות תגובה – חלקית – לגופו של עניין, אלא שבהיותה חלקית ואף לכאורה מנוגדת לבקשתו העיקרית (ובלי שיגדיר את האמור בה כבקשה חלופית) טעונה היא הבהרה נוספת שאפשר שתיכלל בתגובה שעליה הוריתי.

ובמה דברים אמורים?

בסעיף 18 לדבריו מבקש המשיב כי נורה למומחה "להביא בחשבון את יתרת החשבון שלחובת האישה בתיק ההוצאה לפועל בשים לב להיגיון לדין ולצדק ולסיים הליך זה" – בקשה זו ראויה היא לכאורה כשלעצמה, אלא שלכאורה זהו עצם הקיזוז המדובר. ולא ברור כיצד מתיישבת בקשה זו עם ההתנגדות לקיזוז וכיצד מבוקשת בקשה זו בד בבד עם בקשה לגבות את חובה של המערערת במסגרת תיק ההוצאה לפועל גופו ושלא בקיזוז כמבוקש.

אפשר שהמכוון הוא לטענה כי יש לתקן את החשבון בדרך של חישוב יתרת חובה בפועל הכוללת ריביות ולא את החוב המקורי, או כי יש להוסיף לחוב את אגרות ההוצאה לפועל וכדומה – אך אם לזו הכוונה מן הראוי כי יהיו הדברים ברורים ומפורשים (ואף תוך ציון ברור של הפער הנטען בין מסקנת המומחה לבין העולה מן הבקשה וההסבר לכך) וכי לא יבואו בד בבד עם בקשה להמשיך בהליכי ההוצאה לפועל עצמה ולהימנע מקיזוזים.

כאמור התגובה שעליה הוריתי לעיל עשויה להיות ברוחה של הבקשה שבסעיף 18 אלא שזאת תוך הבהרת המבוקש לגופו.

ז. לבד מן האמור העלה המשיב בתגובתו את עניין חלוקתן והעברתן של זכויות נוספות.

אין אני מוצא טעם לעסוק בכל אחת מהבקשות שבעניינן לגופה ובפני עצמה עתה. בהתאם להוראות קודמות ולמגמה של סיומו של ההליך המתמשך בהקדם האפשרי, מגמה שהמשיב טוען לכאורה כי היא גם מגמתו – על אף הערתי דלעיל בעניין זה, מובהר כי על הצדדים לשתף פעולה בהקדם בכל העברת או חלוקת זכויות שנפסקה כבר, וכאמור בהחלטה הראשונה כל העברה שאינה של כספים גרידא אינה בת קיזוז לעת הזו.

אם אחד מהצדדים אינו משתף פעולה בהעברות כאלה – יגיש משנהו פסיקתאות לחתימה וננהג בהן בהתאם למתווה דלעיל היינו נחתום עליהן אלא אם תועלה טענה כי אין הן תואמות את שנפסק כבר.

אשר לחלוקות או העברות של כספים – הללו בני קיזוז הם לכאורה. בתגובה שעליה הוריתי לעיל רשאים הצדדים להציע קיזוזים גם בנוגע לכספים אלה, אולם ככל שיש מחלוקת בין הצדדים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנוגע לגובה או לאופן חלוקת הכספים – ואין היא מחלוקת שהוכרעה כבר בפסק דין – יטען כל צד את טענותיו בעניינן.

בהקשר זה ייאמר כאן כי אכן לא ננקוט קיזוזים עתה בנוגע לסכומים השנויים במחלוקת ולא נעכב פירעון שאפשר שייעשה עתה בגלל האפשרות לפסיקה זו או אחרת בנוגע לסכומים אחרים.

ח. החלטה זו מותרת בפרסום בהשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום ז' בתמוז התש"ף (29.6.2020).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה